

PRZEPRAWIĆ SIĘ (99) *vb pf*

się (59), się (40).

e oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf przeprawić się (7). ◇ *fut* 2 sg przeprawisz się (1). ◇ 3 sg przeprawi się (2). ◇ 1 pl przeprawimy się (1). ◇ 3 pl przeprawią się (1). ◇ *praet* 1 sg m przeprawilem się, -m się przeprawił (4). ◇ 3 sg m przeprawił się (26). *f* przeprawiła się (1). *n* przeprawiło się (2). ◇ 3 pl m pers przeprawili się (14). ◇ *plusq* 3 pl m pers byli się przeprawili (1). ◇ *imp* 2 sg przepraw się (2); -w (1), -(w) (1). ◇ 3 sg niech się przeprawi (1). ◇ 1 pl przeprawmy się (4). ◇ [2 pl przeprawcie się.] ◇ *con* 3 pl m pers by się przeprawili (1). ◇ *part praet act* przeprawiwszy się (31).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (trzy z niżej notowanych przykładów) s.v. przeprawić.

Zmienić miejsce (99) :

a. Przedostać się przez miejsce trudne do przebycia (99) :

α. Na drugą stronę (98) :

przeprawić się skąd do kogo (1): między nami [w niebie] i wami [w czyścicu]/ wielka odchłan iest poftanowiona aby zowotąd niemogli do wás przéść ktorzyby chcieli/ ani ftamtąd do nás się przeprawić [transmeare] MurzNT Luc 16/26.

αα. Przez wodę na drugi brzeg; *transire Miech, Vulg, PolAnt; traicere Miech, Mącz, Calag; penetrare Miech; devenire, ire, navigare, pertransire, transcendere, transfretare, transmittere, venire Vulg; abire, ascendere, perambulare, transferri PolAnt; traducere Mącz* (97) : *BibRadz Iudic* 6/33; Luteryani [...] nápráwili móst ná drugą ftronę Dunáíá y przeprawili fie. *BielKron* 227; Moskwa owym przekażálá co przeciwko im fzli przez wodę. Ale owi co fie ná gorze z dáleká przeprawili/ przyfzli ná Moskwę bez wieści vderzyli ná nie *BielKron* 406; Náfzy [...] gonili ie [wojska moskiewskie] s ftrzelbą/ [...] chcęcy im zabieżec ná drugą ftronę rzeki [...]. Ale gdy wflyfzeli iż fie Moskwa przeprawiá/ przyfzli ná brzeg Dniepru *BielKron* 411v, 125, 229, 406 [3 r.], 411, 428v; Y przjzedł Gideon do Iordaná przeprawić fię lám/ y trzy ftá mężow *BudBib Iudic* 8/4, *Deut* 27/3, *2.Reg* 19/39, *1.Mach* 5/40; *Calag* 492a; Potym kiedy fye wfzyftki iuz ściągnęły roty/ Rozbiłes nád Vznorą fwé białé namioty/ [...] Zá czym fye też y Filon z ludem fwym przeprawił. *KochJez* B2; *WujNT Matth* 14/34, *Mar* 6/53, *Act* 21/7.

przeprawić się do kogo (3): Gdy fie przybliży Iudás y woysko iego do tey rzeki: przeprawiéli fie [= jeżeli się przeprawi] do nas pierwey/ niebędziemci mu mogli zdołác *Leop* 1.*Mach* 5/40, 1.*Mach* 5/43; *BudBib* 1.*Mach* 5/43.

przeprawić się ku komu (1): Ale iefli fię [Juda] włęknie á położy fię zá rzeką/ tedy my fię ku niemu przeprawimy/ á otrzymamy nád nim zwycięstwo. *BudBib* 1.*Mach* 5/41.

przeprawić się przez co (55): *MiechGlab* 66; á káždy zwas mąż woienny/ niecha fie przeprawi przez Iordan zbroyno/ áż Pan porázi á wywroci nieprzyaíciele fwoie *Leop Num* 32/21, *Num* 32/29, *Ios* 1/1, *2.Reg* 24/5; Potym fię przeprawiwfzy przez Eufrátos/ ciągnął przez Mezopothámią *BibRadz Iudith* 2/13, *2.Reg* 19/39, 24/5; Gottowie [...] przeprawiwfzy fie przez Dunay/ poczęli Rzymfkie páńfthwá woiovác *BielKron* 338; Bolefław [...] przeprawiwfzy fie przez Bug vderzył ná woysko Rufkie *BielKron* 345v, 170v, 311v, 336 [2 r.], 388v, 395v, 406; ktoremi przekopy [Rzymianie] puścili wodę imo sie z rzeki/ ták iż iey w rzece máło zoftáło/ lácno fie przes oftátek przeprawili. *BielSpr* 7; Scipio [...] widząc

iż go [*Hannibala*] niemógł przemoc wojskiem/ przeprawił się przez morze do Afryki/ woiował też iego Królestwo *BielSpr* 38v; *BudBib* 2.*Esdr* 2/15, *Iudith* 5/14, 1.*Mach* 3/37, 5/24; *SkarŻyw* 347; Potym [*nas*] zwoiowawłszy Siewierkie krainy [...] obrocili się [...] ku Płkowi/ a przeprawiwszy się przez Dniepr/ Dzwinę/ y inże Rzeki/ przyciągnęli aż pod Opoczkę *StryjKron* 752, 95, 335; *WujNT Act* 27/5, s. 513; *KlonWor* 23. Cf »przeprowadzić się przez brod«, »przez most się przeprowadzić«, »przeprowadzić się przez rzekę«.

przeprowadzić się za co (3): niech słuchajcie a wciąż się baczcie Pana Bogą naszego/ pokąd jedno będziecie żyć w ziemi/ do której idziecie przeprowadzili się za Jordan abyście ją posiadli. *BibRadz Deut* 31/13; *BudBib* 2.*Reg* 19/39. Cf »przeprowadzić się za rzekę«.

przeprowadzić się w czym (1): A gdy się zaś Iesus przeprowadził w łodzi na drugą stronę/ zebrał się do niego wielka rzesza *WujNT Mar* 5/21.

przeprowadzić się dokąd (11): GWilhelmus Normandijski/ kiedy się przeprowadził/ Na Infule gdzie walczył/ tam wnet ludzi sprawił. *RejZwierz* 13; *BibRadz Act* 16/9; *BielSpr* 38v; *PapPan* Gg2; Gdy tedy obaczyła rzesza/ iż tam nie było Iesulá/ [...] wsiadli w łodzi/ y przeprowadzili się do Kápharnaumá szukając Iesulá. *WujNT Ioann* 6/24, *Act* 27/12, s. 513; [*Herkules*] Przeprowadził się przez Tyber w Ewándrowe włości *KlonWor* 23. Cf »przeprowadzić się do dalszego brzegu«.

Zwroty: »przeprowadzić się przez brod« = *transvadare, vado traicere Mącz; transire vadum PolAnt* (2): *Transvado, vado traicere, Przebrnąć/ przeprowadzić się przez bród. Mącz* 462d; *BudBib Gen* 32/22.

»przeprowadzić się do dalszego brzegu« = *abire a. transire in ulterius PolAnt* (3): Y stało się potym [...] iż [*Jezus*] wszedł w łódź y zwolennicy iego/ tedy rzekł do nich/ Przeprowadzmy się do dalszego brzegu ieżiorá/ y wzięli się. *BibRadz Luc* 8/22, *Mar* 4/35, 8/13.

»przeprowadzić się na drugą (a. onę, a. inną) stronę [czego]« [*w tym: rzeki (1), morza (1), jeziora (1), w połączeniu z nazwą rzeki (1)*] = *in partem alteram penetrare Miech; ire a. transcendere trans fretum, transfretare trans [aliquid], transire contra Vulg [szyk zmienny]* (8): Także Tatarzy [...] gdi zimie Dunaj zamarzył. przeprowadzili się na drugą stronę *MiechGlab* 16; Rákuszanie y inni radzili/ aby się na inną stronę przeprowadzili Dunaiá do Pefztu/ gdzie było wszelkiej żywności dożyć *BielKron* 312v, 237v; *BielSpr* 7; A widząc Iesus wielkie rzesze około siebie/ kazał się przeprowadzić na drugą stronę morza. *WujNT Matth* 8/18, *Mar* 4/35, 5/21, *Luc* 8/22.

»przez most się przeprowadzić« (3): pod zamkiem na rzece Drawie przez most przeprowadzylem się *LibLeg* 10/146v; *PapPan* Gg2; Potym się [*Jagiello*] pod Czerwieńkiem przez Wisłę z wojskami Przez most z łodzi przeprowadził/ z strzelbą z obozami *StryjKron* 522.

»przeprowadzić się przez rzekę, za rzekę« = *fluvium transire Miech; amnem transire, perambulare trans flumen, transire flumen PolAnt; flumen traducere Mącz [szyk zmienny]* (20:1): Ale Tatarzy którzy się już byli przez wiele świętych rzek przeprowadzili, znalazłszy brod, w noczy cię przebili *MiechGlab* 15; *Leop Gen* 31/21; Thedy Ionátás przeprowadzili się za rzekę/ obiedział [!] miałtá *BibRadz* 1.*Mach* 11/60, *Gen* 31/21; A tak skoro się [*Witold*] przeprowadził przez rzekę Worzkłę/ wyrzeli wielkość Tatarów niezliczoną nad mniemanie ich *BielKron* 382v, 124, 125, 227 [2 r.], 227v, 238 (11); *Mącz* 97a; [*Sertorius*] po wale rozłożył drwa y zapalił je/ nieprzyjaciel nie śmiał daley/ a on się powoli przeprowadził przez Rzekę. *BielSpr* 44, 44v; *StryjKron* 235, 260, 572.

β. *O wojsku: przez teren opanowany przez nieprzyjaciela [do kogo] (1) :*

Szereg: »przebić albo przeprowić się« (1): Cum nequissent perrumpere ad suos, Gdy nie mogli przebić albo przeprowić się do łwych. *Mącz* 361b.

b. [*Przesiąść się:*

Zwrot: »przeprowić się z konia swego na [innego]«: Co włkok przeprowicie się z koniá łwego ná tego Tureckiego/ gdyż dáleko lepszy ielt niżli wálz *HistOtton* 88v.]

Synonimy: **a.** przebyć, przejechać, przenieść się, przeprowadzić się, prześć; **α.αα.** przebrnąć; **b.** przesieść się.

Formacje współrdzenne cf PRAWIĆ.

Cf **PRZEPRAWIENIE**

LWil